

HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

Fagplan for Bachelor i sosialt arbeid

*med fordypning i interkulturelt og
internasjonalt sosialt arbeid*

**Program for sosionomutdanning
Avdeling for helse – og sosialfag
Høgskolen i Sør Trøndelag
2007**

Godkjent avdelingsstyret AHS

Etableringstillatelse godkjent av høgskolestyret i HiST

Revidert utgave godkjent i avdelingsstyret AHS

Forord

I 1962 ble Sosialsolen i Trondheim etablert, og den første sosionomutdanningen i regionen opprettet. Høsten 1994 ble utdanningen en del av Avdeling helse- og sosialfag ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST). Utdanning av sosionomer har derfor lang tradisjon. Denne fagplanen bygger videre på tidligere erfaringer, og på bestemmelser i "Rammeplan og forskrift for 3-årig sosionomutdanning" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. desember 2005.

Utvikling og revisjoner av fagplaner har vært en viktig del av arbeidet med å utvikle kvaliteten på utdanningen. Den forrige revisjonen ble gjort i 2001. Da startet vi fordypning i interkulturelt og internasjonalt sosialt arbeid for en mindre gruppe studenter. Dette tilbudet er nå integrert i fagplanen og gjort tilgjengelig for alle studenter.

Fagplanen er utviklet i samarbeid med de ansatte ved Program for sosionomutdanning, eksterne representanter fra praksis- og utdanningsfeltet og studentrepresentanter. Diskusjoner og innspill fra ansatte har foregått på lærermøter og planleggingsdager gjennom våren 2007. Fagplanarbeidet er ledet av høgskolelektorene Aina Lian Flem og Ann Kristin Alseth sammen med programansvarlig Oddrun Bollingmo, 1. lektor Peder Martin Lysestøl, høgskolelektorene Linda Dyrli og Lise Dalby samt 1. amanuensis Riina Kiik.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	3
INNHOLDSFORTEGNELSE	4
SOSIALT ARBEID – ET FAG I STADIG UTVIKLING	6
RAMMEPLANENS MÅL FOR SOSIONOMUTDANNINGER.....	6
SÆRTREKK VED UTDANNINGEN	7
SÆRSKILTE MÅL	7
MÅLGRUPPE OG OPPTAKSKRAV.....	7
INTERNASJONALISERING.....	7
RAMMEPLANENS HOVEDEMNER.....	8
ORGANISERING AV INNHOLD	9
INTEGRERTE KURS	9
FAGLIG INNHOLD.....	9
1. SEMESTER	9
INTRODUKSJON TIL SOSIALT ARBEID SOM FAG OG YRKESUTØVELSE	9
Kurs 1: Sosialt arbeid og sosiale problem i et mangfoldig samfunn – en innføring.....	9
Kurs 2: Verden i Norge	10
Kurs 3: Norge i verden.....	11
2. SEMESTER	11
PRAKSISSTUDIER I SOSIALT ARBEID.....	11
Kurs 4: Sosialt arbeid i offentlig forvaltning	11
Kurs 5: Praksisstudier i offentlig forvaltning og tredje sektor og vitenskapsteori	12
3. SEMESTER	13
MARGINALISERING, VELFERDSORDNINGER OG ARBEIDSMÅTER I SOSIALT ARBEID.....	13
Kurs 6: Velferdsordninger og sosiale problem	13
Kurs 7: Prosjekt del I - prosjektforbereidelse	13
Kurs 8: Familieforståelse, familiearbeid og barnevern.....	14
4. SEMESTER	14
"Å FORSTÅ VIRKELIGHETEN I ET KOMPARATIVT PERSPEKTIV"; UTFORDRINGER OG MULIGHETER I SOSIALT ARBEID.....	14
Kurs 9: Prosjekt del 2 Forskningsmetode og prosjektarbeid.....	14
Kurs 10: Psykisk og fysisk helse.....	15
Kurs 11: Konflikt, vold og kriminalitet.....	15
Kurs 12: Internasjonal krise- og konflikthåndtering	16
5. SEMESTER.....	16
PRAKSISSTUDIER I SOSIALT ARBEID.....	16
Kurs 13A: Sosialt arbeid i praksis	16
6. SEMESTER	17
FORDYPNING I SOSIALT ARBEID	17
Kurs 13B: Refleksjon over og ferdigheter i sosialt arbeids praksis	17
Kurs 14: Helse og sosialeksperter i team.....	17
Kurs 15: Aldring og eldreomsorg.....	17
Kurs 16: Utfordringer og dilemmaer i norsk innvandrings- og integreringspolitikk.....	18
Kurs 17: Fordypningsoppgave med muntlig etterprøve	18
ARBEIDS- OG LÆRINGSFORMER.....	19
FORELESNING	19
ARBEID I GRUPPE	19
VEILEDNING.....	19
PRAKSISSTUDIER	19
FERDIGHETSTRENING	20
PROSJEKTARBEID.....	20
SEMINAR.....	20
EGENSTUDIER OG KOLLOKVIEGRUPPER	20

VURDERINGSFORMER	21
TILSTEDEVÆRELSE	21
OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV	21
FORPRØVER	21
VURDERING UNDERVEIS.....	22
<i>Vurdering av praksisstudier</i>	<i>22</i>
<i>Vurdering av prosjekt</i>	<i>22</i>
<i>Vurdering av individuell fordypningsoppgave med muntlig etterprøving</i>	<i>22</i>
<i>Avsluttende vurdering - Eksamen</i>	<i>23</i>
<i>Oversikt over eksamener i studiet :</i>	<i>23</i>
STUDIEKVALITET	23
UTDANNINGSPLAN.....	23
EVALUERING AV STUDIET – KVALITETSSIKRING.....	23

SOSIALT ARBEID – ET FAG I STADIG UTVIKLING

Bachelorstudiet i sosialt arbeid ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) er et generaliststudium som kvalifiserer til å praktisere sosialt arbeid på ulike felt med ulike målgrupper. Sosialt arbeid er et anvendt fag og bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag som integreres for deretter å bli omsatt i handling. Faget blir stadig utviklet i krysningpunktet mellom samfunnsmessige prosesser og menneskers behov, ulike teoretiske tradisjoner og det som kalles praksiskunnskap. Sosionomers kompetanse er rettet inn mot å delta i endringsarbeid på ulike nivå: overfor enkeltpersoner og deres nærmeste, grupper, nærmiljø, lokalsamfunn og i planlegging og administrasjon av sosiale tjenester. Fagutøvelsen endres i lys av aktuelle kontekster og teoretiske perspektiver. Felles er at faglig handling foregår i forhold til andre mennesker som befinner seg i utsatte og/eller marginale posisjoner økonomisk og sosialt. Det er store variasjoner i målgrupper og rammer for arbeidet, og dette innebærer behov for ulike arbeidsmetoder. Like fullt er fagutøvelsen forankret i felles grunnleggende elementer som

- Menneskerettigheter og prinsipper om sosial rettferdighet
- Kunnskap om relasjonelle utfordringer og kompetanse i samhandling
- Ressursmobilisering og brukermedvirkning

Rammeplanens mål for sosionomutdanninger

Rammeplanen skal sikre at det blir gitt et likeverdig faglig tilbud ved de ulike lærestedene. Den redegjør for historikk på fagområdet, og en analyse av samfunnsutviklingen som bakgrunn for utarbeiding av fagplaner. Studiet ved HiST har som overordnet mål å utdanne reflekterte og brukerorienterte sosionomer som er kvalifiserte i å forebygge, redusere eller løse sosiale problemer. Dessuten blir spesifikke kvalifiseringsmål konkretisert; der det heter at studentene etter endt utdanning skal:

- *Ha kunnskap om og forståelse for hvordan samfunnsmessige strukturer og prosesser skaper og vedlikeholder sosiale problemer*
- *Ha kunnskap om og forståelse for menneskelige behov og menneskelig adferd.*
- *Ha kunnskap om generelle forvaltningsmessige prinsipper og aktuelle lover, og kunne utføre saksbehandling som ivaretar brukernes behov og rettigheter.*
- *Kjenne hovedmål og virkemidler i sosialpolitikken, kunne vurdere disse kritisk og kunne virke som premissleverandør for beslutninger i hjelpeapparatet og overfor politiske myndigheter.*
- *Ha oversikt over hjelpeapparatet og kunne anvende det i arbeidet med å redusere sosiale problemer i samarbeid med andre yrkesgrupper og brukere/klienter.*
- *Ha kompetanse i ulike sosialfaglige arbeidsformer, med spesiell vekt på arbeidsformer der brukere er aktive deltagere og mobiliserer egne ressurser, enten disse er enkeltpersoner, familier, grupper eller sosiale nettverk.*
- *Kunne arbeide i relasjoner preget av krysspress og interessekonflikter, og håndtere slike konflikter med fokus på brukernes interesser.*
- *Kunne møte brukere av hjelpeapparatet med respekt og empati, og se likeverd som en grunnleggende forutsetning for sosialt arbeidsyrkespraksis.*
- *Være solidarisk med mennesker som befinner seg i en utsatt posisjon når det gjelder livsvilkår og livskvalitet, ha kompetanse til å synliggjøre og fremme deres rettigheter og interesser, og evne til å samarbeide med dem.*
- *Kunne arbeide med mennesker med ulik virkelighetsoppfatning og ha evne til yrkesutøvelse i flerkulturelle kontekster*
- *Ha kjennskap til andre aktuelle yrkesgrupper, kunne vurdere egen og andres kompetanse og ha utviklet evne til tverrfaglig samarbeid.*
- *Kunne delta i faglig utviklingsarbeid, ta i bruk nye arbeidsmåter på grunnlag av forskning og annen faglig innovasjon og ha forståelse for betydningen av egen personlig og faglig videreutvikling.*
- *Kunne dokumentere, kvalitetsutvikle og evaluere sitt arbeid.*

Særtrekk ved utdanningen

Denne utdanningen forsterker fokus mot sosialfaglige utfordringer i flerkulturelle kontekster nasjonalt og internasjonalt.

I en norsk kontekst er tradisjonelle sosiale problem som arbeidsløshet, bolig og fattigdomsproblematikk økende blant deler av innvandrerbefolkningen. Dessuten oppstår stadig konflikter mellom majoritet og minoritetsbefolkning og mellom minoritetsgrupper; og psykososiale lidelser som følge av flukt og krise. Denne utdanningen legger vekt på kunnskap for å forstå slike problemer og utvikle kompetanse i å arbeide med disse på ulike nivå.

I en internasjonal kontekst er også sosialt arbeid etterspurt både i utviklingsprosjekter og/eller beredskapsarbeid knyttet til krise og konflikt. Denne utdanningen, som blant annet fokuserer på sosiale problem blant flyktninger og innvandrere i Norge, retter samtidig søkelyset mot hvordan lokale sosiale problem har sammenheng med globale rammer og prosesser. Studiet vil derfor bidra med grunnlagskompetanse i å praktisere sosialt arbeid innen rammen av norsk bistand og beredskap, ofte kanalisert gjennom frivillige organisasjoner (NGO'er).

Særskilte mål

I tillegg til rammeplanens kvalifiseringsmål (se over), skal studentene etter endt utdanning ha tilegnet seg:

- Innsikt i egne verdier, holdninger og handlinger og forståelse for andres verdensbilde, verdisyn og livsform, forskjellig fra en selv.
- Forstå sosialt arbeid og sosiale problemer i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- Innsikt i sentrale utfordringer på flere nivå i det flerkulturelle Norge
- Kompetanse i arbeid med flyktninger og etniske minoriteter med vekt på å fremme integreringsprosesser for marginaliserte grupper
- Handlingskompetanse relevant for sosialt arbeid i et mangfold av kontekster
- Innsikt i internasjonalt utviklings- og beredskapsarbeid

Målgruppe og opptakskrav

Studenter ved dette studiet vil representere en mangfoldig studentgruppe med representanter fra både minoritet og majoritetsbefolkning. Dette for å sikre muligheter til å reise varierte problemstillinger fra studentenes egen erfaringsbakgrunn. Det er derfor opprettet en egen kvote for studenter som har en interkulturell/internasjonal bakgrunn. Kvoten er på inntil 20 % av de disponible studieplassene. Opptakskravene i kvoten krever at søkerne har:

1. *Generell studiekompetanse eller tilkjennes realkompetanse iht. høgskolens retningslinjer for realkompetanse*
2. *Interkulturell eller internasjonal bakgrunn/erfaring gjennom*
 - *egen innvandrer-/flyktningbakgrunn, eller*
 - *foreldre som har innvandrer-/flyktningbakgrunn, eller*
 - *å ha oppholdt seg/bodd i minimum fem år etter avsluttet grunnskole i et annet land enn sitt opprinnelsesland.*

INTERNASJONALISERING

HiST har samarbeidsavtaler om studentutveksling innen Norden, Europa, USA og Australia. Studentene kan velge å ta deler av studiet utenlands, men ikke mer enn totalt to semestre. De forskjellige utdanninger har også særskilte samarbeidsavtaler. Vår utdanning har for tiden

samarbeid med universiteter og høyskoler i Beograd og Kairo. Dessuten samarbeid med flere nordiske læresteder, blant annet i København og Østersund, som har lignende studier.

I tillegg til våre samarbeidsavtaler, har vi etablert et omfattende kontaktnett med både norske og lokale NGO'er som driver sosialt arbeid i Afrika, Asia, Øst Europa og Latin Amerika. Dette kontaktnettet er bygget opp gjennom både lærernes og studentenes kontakter, og det blir stadig utvidet. Disse kontaktene blir benyttet i forbindelse med prosjekt i 4.semester eller praksis i 5.semester. Slike erfaringer kan sette sosialt arbeid i et komparativt perspektiv, skape engasjement for sosial rettferdighet, gi ny kunnskap om rammenes betydning for fagutøvelsen, i tillegg til erfaringer med alternative arbeidsmåter i praksis. Studiet har som mål å utvikle læringspotensialene ved internasjonale prosjekt- og praksisopphold, gjennom studentenes aktive medvirkning, samt tilrettelegging av forberedelser og oppfølging.

Aktuelle perioder for studenters utenlandsopphold er:

- Prosjektperioden 4.semester
- Praksisstudier 5.semester
- Hele eller deler av 2.studieår

RAMMEPLANENS HOVEDEMNER

Bachelor i sosialt arbeid har et faglig innhold som utgjør til sammen **180 studiepoeng**. Rammeplanen deler studiet inn i fem hovedemner; Samfunnsvitenskapelige, psykologiske, juridiske og sosialt arbeid fordelt på grunnelementer og arbeidsmåter

1	Samfunnsvitenskapelige emner	54 studiepoeng
1A	Stats- og kommunalkunnskap.	15 stp.
1B	Sosialøkonomi og sosialpolitikk	12 stp.
1C	Sosiologi og sosialantropologi	15 stp.
1D	Sosialmedisin	6 stp
1E	Vitenskapsteori og forskningsmetode*	6 stp.
2	Psykologiske emner	18 studiepoeng
2A	Generell-, utviklings- og sosialpsykologi	12 stp.
2B	Klinisk psykologi og psykisk helsearbeid	6 stp.
3	Juridiske emner	18 studiepoeng
3 A	Rettsystemet, juridisk metode og forvaltningsrett**	9 stp.
3 B	Sosialrett og andre relevante rettsområder	9 stp
4	Sosialt arbeid – grunnelementer	39 studiepoeng
4 A	Teoretiske perspektiver på sosialt arbeid	9 stp.
4 B	Etikk og yrkesrolle	12 stp.
4 C	Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	18 stp
5	Sosialt arbeid – arbeidsmåter	51 studiepoeng
5 A	Sosialt arbeid på gruppe- og samfunnsnivå	24 stp.
5 B	Sosialt arbeid sammen med enkeltpersoner og familier	27 stp.

Rammeplanen fastlegger at alle helse- og sosialfaglige studier på høyskolenivå skal ha en felles innholdsdel på 30 studiepoeng. At emnene er felles, betyr ikke i seg selv at faginnholdet er identisk eller at undervisningen er samordnet.

ORGANISERING AV INNHOLD

Integrerte kurs

Dette studiet omfatter et bredt kunnskapsgrunnlag som skal omsettes i praktisk handling og utøves i yrkessammenheng. En forutsetning er samordning og integrering. Derfor er studiet bygget opp i til sammen 17 kurs¹, der flere hovedemner er representert i hvert av disse. Ett studieår tilsvarer ca 40 ukers arbeid (17 uker om høsten og 23 om våren), og gir en uttelling på 60 studiepoeng. Studiepoengene er i samsvar med en internasjonal norm som angitt i European Credit Transfer system (ETCTS). En studieuke svarer i planen til ca 1.5 studiepoeng og ca 40 timers studentarbeid. Ett studiepoeng inkluderer ca 75 sider litteratur, avhengig av den totale arbeidsmengde (oppgaveskriving, ferdighetstrening, praksis o.a.)

Nedenfor følger en oversikt over de enkelte kurs med tilhørende studiepoeng.

1. studieår	
1. Sosialt arbeid og sosiale problem i et mangfoldig samfunn	6 studiepoeng
2. Verden i Norge	9 studiepoeng
3. Norge i verden	10.5 studiepoeng
4. Sosialt arbeid i offentlig forvaltning	13.5 studiepoeng
5. Praksisstudier i off. forvaltning og tredje sektor og vitenskapsteori	21 studiepoeng
2. studieår	
6. Velferdsordninger og sosiale problem	13.5 studiepoeng
7. Prosjekt del I – prosjektforberedelse (sees sammen med kurs 9)	
8. Familieforståelse, familiearbeid og barnevern	13.5 studiepoeng
9. Prosjekt del II – Forskningsmetode og prosjektarbeid	18 studiepoeng
10. Psykisk og fysisk helse	4.5 studiepoeng
11. Konflikt, vold og kriminalitet	4.5 studiepoeng
12. Internasjonal krise og konflikthåndtering	6 studiepoeng
3. studieår	
13a/b. Sosialt arbeid i praksis/refleksjoner over ferdigheter	30 studiepoeng
14. Helse og sosialeksperter i team	7.5 studiepoeng
15. Aldring- og eldreomsorg	3 studiepoeng
16. Utfordringer og dilemmaer i norsk innvandrings- og integreringspolitikk	4.5 studiepoeng
17. Fordypningsoppgave med muntlig etterprøve	15. studiepoeng

FAGLIG INNHOLD

1. semester

Introduksjon til sosialt arbeid som fag og yrkesutøvelse

Kurs 1: Sosialt arbeid og sosiale problem i et mangfoldig samfunn – en innføring

Mål

Studentene skal i dette kurset tilegne seg grunnleggende analyse- og handlingsbegrep i sosialt arbeid som fag og yrkesutøvelse. Videre skal studentene ha kunnskap om sosionomens mange

¹ Kurs vil i denne fagplanen bety det samme som *emnegrupper* slik de blir definert i gjeldende eksamensforskrift.

roller sett i sammenheng med sosiale problem i et mangfoldig samfunn. De blir også introdusert til sentrale læringsformer ved utdanningen.

Innhold

Kurset vektlegger sosialt arbeids fagkunnskap, og introduserer de andre fagemnene. Kurset fokuserer på:

- studentgrupper som læringsarena
- ulike læringssyn, undervisnings- og læringsformer
- sosiale problem som fenomen og utfordring
- sosialt arbeid og sosionomens oppgaver i dagens samfunn
- sosialt arbeids tradisjoner og utvikling
- sosialt arbeid i kontekst
- arbeidsprosessen som redskap i sosialt arbeid på individ, gruppe og samfunnsnivå

Studiepoeng: 6

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, forelesninger, selvstudium

Individuelt arbeidskrav/forprøve

Kurs 2: Verden i Norge

Mål

Studentene skal i dette kurset tilegne seg en grunnleggende forståelse for hvordan lokale sosiale problem er knyttet sammen med globale prosesser og rammer. Videre skal studentene få en introduksjon til arbeidsmåter som har et rettighetsperspektiv og vektlegger brukermedvirkning. De skal også tilegne seg grunnleggende kunnskaper om kommunikasjon som grunnlag for møter mellom mennesker med forskjellig kulturell bakgrunn

Innhold

Kurset fokuserer på:

- økonomisk verdensorden
- migrasjon og internasjonal flyktninge- og innvandringspolitikk
- folkerett og menneskerettigheter
- rettighetsorientering - dilemmaer og muligheter
- helse og sosial ulikhet
- makt og avmakt
- kommunikasjon og relasjonsbygging
- sosialt arbeid med grupper- introduksjon

Studiepoeng: 9

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, forelesninger, selvstudium, ferdighetstrening

Individuelt arbeidskrav/ forprøve

Kurs 3: Norge i verden

Mål

Studentene skal i dette kurset tilegne seg en grunnleggende forståelse for hvordan politiske, økonomiske og juridiske rammer bidrar til inkludering og ekskludering av individer og grupper. I tillegg skal studentene tilegne seg forståelse for forholdet mellom individ, grupper og samfunn. Studentene skal også få grunnleggende perspektiver på hva som kan hindre og hva som kan bidra til at mennesker mestrer sine omgivelser.

Innhold

Kurset integrerer alle fagemner, men har hovedvekt på samfunnsvitenskapelige emner, jus og psykologi. Kurset fokuserer på:

- innvandring i historisk perspektiv
- økonomisk utvikling og sosiale problemer
- velferdsstatens politiske og ideologiske grunnlag
- introduksjon til norsk flyktning- og innvandringspolitikk
- innføring i etikk
- medborgerskap, politisk deltakelse, makt og innflytelse
- forvaltningsstruktur og forvaltningsrett
- oppbygging av stat, fylkeskommuner og kommuner
- forholdet mellom majoritet og minoritet, inkludering og ekskludering
- identitet, etnisitet og kjønn
- menneskelig atferd og individets utvikling
- transkulturell psykologi
- samfunnsarbeid – introduksjon
- brukermedvirkning og ressursmobilisering på forskjellig nivå

Studiepoeng: 10.5

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, forelesninger, selvstudium,

Skriftlig skoleeksamen kurs 1-3

2. Semester

Praksisstudier i sosialt arbeid

Kurs 4: Sosialt arbeid i offentlig forvaltning

Mål

Studentene skal i løpet av kurset ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap om problemstillinger, dilemmaer og arbeidsmåter innen offentlig forvaltning. Videre skal studentene ha tilegnet seg kunnskap om jus og saksbehandling. Kurset har et spesielt fokus på likeverd og likestilling i offentlige tjenester. Studentene skal også ha tilegnet seg grunnleggende kompetanse i arbeidsprosessen i sosialt arbeid med eksempler fra individuelt sosialt arbeid.

Innhold

Kurset veksler mellom teori og praksisstudier. Følgende tema vil bli vektlagt:

- oppbygging og ansvarsfordeling i velferdspolitikken
- sosialforvaltningens organisering og oppgaver
- likeverd og likestilling i offentlig forvaltning
- lovverk og saksbehandling
- arbeidsprosessen og saksbehandling
- sosialt arbeid med individer
- tverretattlig og tverrfaglig samarbeid
- kommunikasjon og relasjonsbygging
- organisasjonsteori og organisasjonskultur
- materielle og kulturelle forhold og dets påvirkning på mennesker
- etiske dilemma og refleksjoner

Studiepoeng: 13.5

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, seminarer, ferdighetstrening, forelesninger, selvstudium

Individuelt arbeidskrav/ forprøve

Kurs 5: Praksisstudier i offentlig forvaltning og tredje sektor og vitenskapsteori

Mål

Studentene skal gruppevis gjennomføre et felles praksisstudie, enten innen rammen av tredje sektor eller offentlig forvaltning. Gjennom planlegging og gjennomføring skal studentene tilegne seg grunnleggende forståelse for forholdet mellom teori og praksis. Videre skal de utvikle grunnleggende kompetanse i hvordan mobilisere nettverk, nærmiljø eller lokalsamfunn. Studentene skal også utvikle kompetanse i å gjennomføre en felles oppgave gjennom samarbeid i gruppe.

Innhold

Kurset veksler mellom teori - og praksisstudier hvor undervisningstema vil avhenge av studentenes praksisplass. I tillegg vil følgende tema blir fokusert:

- vitenskapsteori – en innføring
- frivillige organisasjoner som velferdsarena nasjonalt og internasjonalt
- forholdet mellom privat og offentlig sektor
- prosjektarbeid som organisasjonsform og arbeidsmåte i sosialt arbeid
- kjønn, religion og sosial ulikhet
- organisasjonskultur
- sosialt arbeid i lokalsamfunn med vekt på brukervedvirkning
- boligsosialt arbeid med vekt på bomiljøarbeid
- analyse av gruppeprosesser

Studiepoeng: 21

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, seminarer, forelesninger, selvstudium

Arbeidskrav/forprøve utarbeidet i gruppe

3. semester

Marginalisering, velferdsordninger og arbeidsmåter i sosialt arbeid

Kurs 6: Velferdsordninger og sosiale problem

Mål

Studentene skal i løpet av dette kurset studere sentrale sosiale problem, marginalisering og hvilke konsekvenser problemene har for levekår i utsatte grupper.

Fokus vil spesielt bli rettet mot innvandrere, særlig innvandrere med flyktningebakgrunn. Videre skal de tilegne seg kunnskap om økonomiske, sosialpolitiske og juridiske virkemidler for å forebygge, motvirke og redusere sosiale problem. Studentene skal også utvikle kompetanse i ulike metoder i sosialt arbeid.

Innhold

Følgende tema blir fokusert:

- arbeidsløshet og arbeidsmarkedspolitik
- levekår, livskvalitet og fattigdom
- boligproblematikk og boligsosialt arbeid
- velferdsordninger og velferdstjenester
- velferdsstaten i et europeisk perspektiv
- integreringspolitikk
- makt, innflytelse og interesser i velferdspolitikken
- årsaker og konsekvenser av marginalisering og utstøting
- sosiale avvik
- sosialt arbeid med individer, grupper og nettverk for å fremme integrering og inkludering
- tverretattlig og tverrfaglig samarbeid med særlig fokus på NAV sosialt arbeid og lov om sosiale tjenester
- økonomisk rådgiving/gjeldsrådgiving

Studiepoeng: 13.5

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, seminarer, forelesninger, selvstudium og ferdighetstrening

Individuelt skriftlig arbeidskrav/forprøve

Kurs 7: Prosjekt del I - prosjektforbereelse

Mål

Dette kurset skal forberede studentene for prosjektarbeidet i vårsemesteret. Studentene skal i løpet av kurset forberede valg av tema for prosjektet. Temaet skal omhandle marginaliserte grupper i enten en norsk eller internasjonal kontekst

Innhold

Forelesningene vil ha fokus på følgende tematikk:

- arbeid med sosiale problemer i Norge og internasjonalt
- bistandspolitik og bistandsorganisasjoner

- sosialt arbeid i et komparativt perspektiv
- kultur og kommunikasjon – praktiske forberedelser
- rapportskriving og utarbeidelse av framdriftsplan

Studiepoeng: Inkluderes i kurs 9

Pedagogisk form: Kurset vil bestå av forelesninger og praktiske forberedelser.

Prosjektet avsluttes i 4. semester med prosjektrapport utarbeidet i gruppe.

Kurs 8: Familieforståelse, familiearbeid og barnevern

Mål

Målet med dette kurset er at studentene tilegner seg kunnskap om hushold og familien både ut fra et historisk og krysskulturelt perspektiv. Videre skal de utvikle kompetanse i ulike metoder for å forebygge og redusere sosiale problem blant barn og familier. Studentene vil også få innsikt i ulike arbeidsområder innen barneverntjenesten og få kunnskap og kompetanse i saksbehandling på dette område.

Innhold

Følgende tema blir fokusert:

- familien som forsørger- og omsorgssystem
- barne- og familiepolitikk
- husholdet og den uformelle økonomien
- barn og unges oppvekstarenaer og integrering
- familierett/barneloven
- familieforening og utledningsloven
- religion og kjønn i sosialt arbeid
- vold i nære relasjoner
- sosialt arbeid i risikofamilier
- nettverk og nettverksarbeid
- etisk refleksjon og dilemmaer
- lov om barneverntjenester
- barnerettigheter
- sosialt arbeid i barneverntjenesten

Studiepoeng: 13.5

Pedagogisk form: Erfaringslæring, gruppearbeid, seminarer, forelesninger, selvstudium og ferdighetstrening

Skriftlig individuelt arbeidskrav/forprøve

4. semester

”Å forstå virkeligheten i et komparativt perspektiv”; utfordringer og muligheter i sosialt arbeid

Kurs 9: Prosjekt del 2 Forskningsmetode og prosjektarbeid

Mål

Siktemålet med prosjektet er å stimulere studentene til kritisk tenkning og analyse gjennom

gruppevis feltarbeid eller andre former for datainnsamling. Studenten skal også tilegne seg kunnskap i forskningsmetode og ulike rapporteringsformer.

Studentene velger selv tema for prosjektet og om prosjektet skal gjennomføres i Norge eller i utlandet

Innhold

Studiepoeng kurs 7 og 9 til sammen 18

Pedagogisk form: Feltarbeid i gruppe, selvstudium, forelesninger, veiledning

Prosjektrapport utarbeidet i gruppe

Kurs 10: Psykisk og fysisk helse

Mål

I løpet av dette kurset skal studentene tilegne seg innsikt i ulike aspekter vedrørende klienter med psykiske og/ eller fysiske helseproblemer. Det vil bli lagt spesielt vekt på forståelse av ulike problemer knyttet til rusmisbruk. Videre vil det bli rettet fokus mot helse og sykdom som sosialt og kulturelt fenomen og flyktningers psykososiale situasjon.

Innhold

I kurset fokuseres på

- psykisk helse
- rusrelatert problematikk
- ruspolitikk
- helse i krysskulturelt perspektiv
- flukt, traumer og tortur
- sosialmedisin

Studiepoeng: 4,5

Pedagogisk form: forelesninger og selvstudium

Obligatorisk fremlegg i gruppe

Kurs 11: Konflikt, vold og kriminalitet

Mål

Studentene skal i løpet av kurset ha tilegnet seg innsikt i ulike konflikter i forhold mellom enkeltpersoner, mellom enkeltpersoner/grupper og storsamfunn. De skal også ha tilegnet seg sentrale perspektiver på konflikthåndtering.

Innhold

Følgende tema vil bli fokusert:

- dagsaktuelle konflikter mellom storsamfunn, minoritetsmiljøer og internt i minoritetsmiljøene
- ghettoisering
- rasisme
- kjønn og vold
- menneskehandel
- strafferett

- konflikthåndtering

Studiepoeng: 4,5

Pedagogisk form: Seminarer, forelesninger, selvstudium og ferdighetstrening

Individuelt skriftlig arbeidskrav/forprøve etter kurs 12

Kurs 12: Internasjonal krise- og konflikthåndtering

Mål

Målet med dette kurset er at studentene skal få innsikt i de utfordringer som er knyttet til arbeid med mennesker rammet av kriser, krig og naturkatastrofer. Videre vil fokus bli rettet mot den rolle internasjonale organisasjoner, spesielt FN, spiller i en slik sammenheng.

Innhold

- kriser, krig og naturkatastrofer
- konflikthåndtering - internasjonale organisasjoner
- sosialt arbeids rolle i krig og konflikt
- beredskapsarbeid

Studiepoeng: 6

Pedagogisk form: Seminarer, forelesninger, selvstudium og ferdighetstrening

Individuelt skriftlig arbeidskrav/forprøve

5.semester

Praksisstudier i sosialt arbeid

Kurs 13A: Sosialt arbeid i praksis

Mål

Studentene skal i dette kurset praktisere sosialt arbeid i feltet; i Norge eller et annet land. Studentene skal gjennom dette tilegne seg kunnskaper om og erfaring i planlegging og gjennomføring av praktisk sosialt arbeid og reflektere over sosialt arbeid i en profesjonell yrkesrolle. Praktisering av ferdigheter og anvendelse av kunnskap fra samtlige emner er en målsetting.

Innhold

Kurset fokuserer på:

- Å omsette kunnskap fra forskning og teori til handling i praksis
- Bli kjent med praksisstedets organisering
- Sette seg inn i aktuell sosialpolitikk og lovbestemmelser knyttet til praksisstedets oppgaver
- Gjøre seg kjent med samarbeidsinstanser som er aktuelle for praksisstedet
- Sosialt arbeid i situasjoner preget av krysspress og interessekonflikter
- Trene i relasjonelle og kommunikative ferdigheter i sosialt arbeid
- Trene på å utarbeide skriftlige dokumenter
- Oppøve evnen til etisk refleksjon og bevisstgjøring av egne følelser og holdninger i møte med klienter/brukere
- Veiledning som fenomen, hjelpemiddel og utviklingsstøtte

Studiepoeng: Kurs 13 a/b til sammen 30

Pedagogisk form: Praksisutplassering med selvstendig arbeid under veiledning.

2 individuelle arbeidskrav/forprøver

Vurdering av praksis: Bestått/Ikke bestått

6. Semester

Fordypning i sosialt arbeid

Kurs 13B: Refleksjon over og ferdigheter i sosialt arbeids praksis

Mål

Målsettingen med kurset er at studenten skal reflektere over erfaringer fra praksis, se ulike handlingsalternativ og videreutvikle ferdigheter. Refleksjonene over praksiserfaringer gjelder egen deltakelse og yrkesrolle, brukere eller organisasjon. Gjennom erfaringsutveksling skal studentene kunne gi konstruktive tilbakemeldinger. *(lise foreslår å kutte siste setning)*

Innhold

- Arbeid med problemstillinger fra praksis
- Fokus på egen deltakelse og bruk av ferdigheter i sosialt arbeid
- Sammenheng praksis og teori

Studiepoeng: Kurs 13 a/b til sammen 30

Pedagogisk form: Ferdighetstrening i grupper med bruk av rollespill og/eller andre kreative arbeidsmåter.

Individuelt arbeidskrav/ forprøve i form av skriftlig egenevaluering.

Kurs 14: Helse og sosialeksperter i team

For mål, innhold, pedagogisk form og evaluering vises til prosjektbeskrivelsen

Studiepoeng: 7,5

Kurset er tverrfaglig. Konseptet er under utvikling, så det tas forbehold om endelig utvikling og godkjenning – eventuelle endringer.

Kurs 15: Aldring og eldreomsorg

Mål

Studenten skal tilegne seg kunnskap om alderssammensetningen i befolkningen (demografi) og konsekvenser for samfunnsutviklingen. Videre hvordan alder får konsekvenser for levekår, livskvalitet og muligheter for den enkelte til deltakelse i samfunnet. Hensikten med temaet er også at studenten skal anvende sosialt arbeids fagkunnskap i forhold til eldre.

Innhold

Kurset fokuserer på:

- Befolkningssammensetning
- Teorier om aldring, og aldringens psykologi

- Eldres levkår og omsorg for eldre
- Sosiale problemer; overgrep og krenkelser av og blant eldre
- Samarbeid mellom eldre og deres pårørende
- Aldring i et krysskulturelt perspektiv
- Anvendelse av arbeidsmåter i forhold til eldre

Studiepoeng: 3

Pedagogisk form: Forelesninger, gruppearbeid og selvstudium

Individuelt arbeidskrav/forprøve

Kurs 16: Utfordringer og dilemmaer i norsk innvandrings- og integreringspolitikk

Mål

Studentene skal i dette kurset arbeide med problemstillinger knyttet til praktisering av norsk innvandrings- og integreringspolitikk, rasisme og diskriminering. Aktuelle utfordringer og dilemmaer blir løftet fram, problematisert og diskutert

Innhold

Kurset fokuserer på:

- Integreringspolitikk i et komparativt perspektiv
- Rasisme og diskriminering i forhold til flyktninger og innvandrere
- Etnisitet, klasse og kjønn
- Arbeidsmåter i forhold til innvandrere og flyktninger i Norge og andre land
- Erfaringer fra studentenes egen praksis

Studiepoeng: 4,5

Pedagogisk form: Forelesninger, diskusjoner, seminarer, praktiske øvelser og selvstudium

Gruppearbeid med framlegg

Kurs 17: Fordypningsoppgave med muntlig etterprøve

Mål

Studentene skal i dette kurset få utdypende profesjonsfaglig kunnskap som skal dokumenteres i en skriftlig oppgave. Studentene skal kunne orientere seg i faglitteratur og andre kilder i forbindelse med faglig drøfting av problemstillinger i relevante tema i sosialt arbeid. Gjennom dette arbeidet skal studentene vise evne til analytisk og kritisk arbeid samt utføre en selvstendig skriftlig oppgave.

Innhold:

Kurset fokuserer på

- Oppgaveskriving
- Anvende relevant teori og kunnskap fra sosialt arbeid og andre aktuelle fagområder
- Vise teoriens relevans for sosialt arbeids praksis
- Juridiske og etiske problemstillinger i forskning og fagutvikling
- Analytisk tenkning, dokumentasjon og framstilling
- Selvstendig arbeid

Studiepoeng: 15

Pedagogisk form: Forelesninger om oppgaveskriving, gruppearbeid, selvstudium og oppgaveskriving

Eksamen: Fordypningsoppgave med muntlig etterprøve.

ARBEIDS- OG LÆRINGSFORMER

Studiet omfatter teoretisk og erfaringsbasert kunnskap som grunnlag for utvikling av handlingskompetanse. Dette forutsetter at teori og praksis blir integrert gjennom hele studieforløpet samtidig som studentene utvikler evne til kritisk refleksjon, bevissthet om egne holdninger og evne til samarbeid. Studiet legger dermed til rette for kunnskapstilegnelse så vel som en faglig/personlig utviklingsprosess der studentenes aktive medvirkning er en forutsetning. Derfor anvendes studentaktive arbeids- og læringsformer som hver for seg og samlet skal stimulere til å nå disse mål. Læringsformene som velges skal utfordre studentenes verdier, holdninger, følelser, intellekt og evne til samspill. Eksempler kan være kasusstudier, deltagende metoder, rollespill, video som analyseverktøy og prosjektmetodikk. For deler av undervisningen er det også krav om obligatorisk deltakelse.

Nedenfor følger en beskrivelse av de mest anvendte arbeidsformene under studiet:

Forelesning

Forelesning som studieform har som formål å strukturere lærestoffet og å få oversikt over og forståelse for tema. Det skal formidle forskningsbasert kunnskap supplert med stoff fra andre kilder enn pensum, peke på tverrfaglige sammenhenger og motivere til kritisk tenkning og nysgjerrighet. Forelesningen kan også brukes til å forklare vanskelig stoff.

Arbeid i gruppe

Arbeid i større og mindre grupper er en sentral studieform ved studiet og organiseres på forskjellige måter. Basisgrupper blir dannet, og skal bidra til tilhørighet, gjensidig utveksling og støtte i studentenes læreprosess. Grupper er også ramme for ferdighetstrening i alle studieår, praksisstudier i 2. semester og prosjektarbeid i 4. semester. I tillegg blir grupper etablert i tilknytning til forelesninger og seminarer.

Arbeid i gruppe skal gi mulighet til å utdype, reflektere over, diskutere og kritisere og i neste omgang bearbeide kunnskap. Denne arbeidsformen gir også muligheter for læring gjennom gruppeprosessen der studentenes verdier, holdninger og følelser kan bli utfordret. Gruppearbeid gir dermed mulighet til å utvikle studentenes evne til samhandling og samarbeid.

Veiledning

Veiledning av studentene vil foregå både individuelt og i grupper. Veiledning blir gitt i forhold til skriftlige oppgaver, ferdighetstrening, prosjektarbeid og i praksisstudiene. Studentene skal også selv trene på å gi tilbakemelding til medstudenter i tilknytning til ferdighetstrening og oppgaveskriving.

Veiledning har som mål å bistå studentene både i kunnskapstilegnelse og faglig/personlig utvikling og kvalifisering. Veiledning er derfor en viktig forutsetning for å integrere teoretisk kunnskap i praksiskunnskap og omvendt.

Praksisstudier

Praksisstudier er en sentral del av studiet og utgjør, sammen med ferdighetstrening, 42

studiepoeng. Praksisstudiene er en forutsetning for å få erfaring med sosialt arbeid som yrkesutøvelse, fremtidige oppgaver og roller og reflektere kritisk over disse. Studentene får gjennom praksisstudier muligheter til å observere, analysere, forstå og arbeide med sosialt arbeid på individ, gruppe og samfunnsnivå. Samtidig gir slike studier mulighet til å prøve ut kunnskap, trene ferdigheter og gjennom dette bygge opp en faglig/personlig kompetanse.

Som en konsekvens av profesjonenes faglig sammensatte karakter forutsetter rammeplanen at praksisstudiene skal være en integrert del av utdanningen. De kan knyttes til alle studiets hovedemner. Praksisstudiene er lagt til 2. og 5. semester. I 2. semester veksler opplegget mellom teoretisk undervisning parallelt med observasjoner og oppgaver i gruppe. I 5. semester får studentene en kort introduksjon før de enkeltvis praktiserer sosialt arbeid innen rammen av relevante arbeidssteder hjemme eller ute. De skal også dokumentere kunnskap og erfaringer og reflektere over disse i form av ferdighetstrening. Det er for øvrig utarbeidet egne retningslinjer for praksis

Ferdighetstrening

Ferdigheter er en personlig og anvendt kunnskap som den enkelte utvikler ved hjelp av teori, utprøving, egen erfaring og refleksjon. Denne delen av fagkunnskapen kan bare i begrenset grad formidles. Ferdighetstrening er dermed sentral som arbeidsform for å øve opp handlingskompetanse i sosialt arbeid. I ferdighetstrening trener studentene på å anvende ulike tilnærmingmåter og ferdigheter i profesjonell samhandling med individer, familier, grupper og representanter for myndigheter og organisasjoner. Ferdighetstrening utføres i mindre grupper med kompetent undervisningspersonale til stede. Undervisningen foregår ved hjelp av ulike former for øvelser og rollespill, med påfølgende refleksjon og drøfting. Undervisningspersonalet har et overordnet ansvar for planlegging, veiledning og tilbakemelding. Det legges også til rette for at studentene utvikler evne til å vurdere egen praktisering, og sette denne i sammenheng med teorier, holdninger og verdier.

Prosjektarbeid

Prosjekt som arbeidsform gir studentene et hovedansvar for egen læring. Gjennom samarbeid i mindre grupper skal de utvikle en problemstilling relevant for sosialt arbeid. Deretter skal de belyse problemstillingen gjennom litteraturstudier og/eller feltstudier i en norsk eller internasjonal kontekst. De skal også utarbeide en prosjektrapport som dokumenterer både deres studier og deres samarbeidsprosess. Gjennom prosjektarbeid lærer studentene å planlegge, dokumentere kunnskapsproduksjon og evaluere egen innsats.

Samarbeidssituasjonen kan best sammenlignes med teamarbeid, og legger til rette for utvikle samarbeid ut fra ulike kunnskaper og perspektiv. Prosjekt som arbeidsform gir i likhet med flere andre former et godt grunnlag for å utvikle evne til tverrfaglig samarbeid.

Seminar

Seminarformen er avgrenset tematisk og i tid. Den omfatter ulike læringsformer som forelesninger, diskusjoner, gruppearbeid, skriftlige eller muntlige oppgaver og framlegg. Seminarformen kan gi den enkelte student en spesiell mulighet til aktiv deltakelse der arbeids- og studieformene er prosessorienterte.

Egenstudier og kollokviegrupper

Studiet krever omfattende lesing av pensumlitteratur og relevant tilleggslitteratur. I tillegg skal studentene skrive både individuelle - og gruppeoppgaver. Kollokviegrupper anbefales for å bidra til kunnskapstilegnelse og utdype forståelsen av fagene, samt bidra til integrering av

teori og praksis. Videre kan slike grupper forsterke læreprosessen hos den enkelte og gruppen. Studentene har selv ansvar for organisering, innhold og opplegg i kollokvie grupper.

VURDERINGSFORMER

Vurderingsordningene er utarbeidet for å gi student og høyskole fortløpende informasjon om studentens faglige og personlige utvikling, studieforløp- og framgang og utdanningens kvalitet. Hensikten med vurderingsordningene er å sikre brukere, pårørende og offentlighet at studenten har tilegnet seg de kunnskaper og ferdigheter som rammeplanen forutsetter.

Vurderingsordningene er utarbeidet med utgangspunkt i

- Gjeldende rammeplan og forskrift for treårig sosionomutdanning
- Gjeldende Lov om universiteter og høyskoler
- Gjeldende Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Gjeldende Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag/Avdeling for sykepleie

Vurderingsformene omfatter obligatoriske arbeidskrav, forprøver, nærværspåkligt undervisning, praksis, skriftlig og muntlig eksamen.

Tilstedeværelse

Det vises til Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag/Avdeling for sykepleie.

Det stilles krav til studentenes tilstedeværelse underveis i studiet i alle tre studieår (jfr. obligatoriske arbeidskrav).

Dette gjelder:

- praksisperiodene inkludert timeplanfestet for- og etterarbeid
- ferdighetstrening når dette er angitt i undervisningsplanen
- gruppearbeid og gruppeveiledning i prosjekt, seminarer og lignende der studentenes deltakelse er vesentlig (spesifiseres i undervisningsplanen)

Obligatoriske arbeidskrav

Med obligatoriske arbeidskrav menes arbeidskrav eller andre krav som av faglig-pedagogiske grunner er lagt inn i et emne og som skal være gjennomført og godkjent. Alle kurs har obligatoriske arbeidskrav som må være fullført og godkjent for å kunne gå opp til eksamen. Oversikt over de obligatoriske arbeidskravene med angivelse av form, innhold og godkjenningsskrav vil gå fram av undervisningsplanen.

Tilstedeværelse i ferdighetstrening og gruppeveiledning er å betrakte som obligatoriske arbeidskrav, og reglene for nærværspåkligt undervisning gjelder; ved fravær ut over 20 % pålegges studenten særskilt forprøve som vilkår for å gå opp til eksamen. Dersom tilstedeværelsen ved ferdighetstreningen eller gruppeveiledningen i et kurs er mindre enn 40 %, mister studenten retten til å gå opp til eksamen i kurset.

Forprøver

Forprøver skal være gjennomført og bestått før studenten kan framstille seg til eksamen

og/eller påbegynne praksisstudier. Sosionomutdanningen har følgende forprøver²:

1.studieår

Kurs 1: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 2: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 4: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 5: Skriftlig individuelt arbeidskrav

2.studieår

Kurs 6: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 8: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 10: Obligatorisk fremlegg i gruppe
Kurs 11 og 12 Skriftlig individuelt arbeidskrav

3.studieår

Kurs 13a/b: To skriftlige individuelle arbeidskrav, en skriftlig egenevaluering
Kurs 15: Skriftlig individuelt arbeidskrav
Kurs 16: Gruppearbeid med obligatorisk framlegg

Vurdering underveis

Vurdering skjer kontinuerlig gjennom hele studiet og gjelder ulike sider ved studentens læringsprosess som arbeid/samarbeid i grupper, deltakelse i ferdighetstrening, prosjekt og lignende. Slik vurdering har som formål å stimulere til refleksjon og selvrefleksjon.

Vurdering av praksisstudier

Praksisperioden vurderes til bestått/ikke bestått, og det følger arbeidsoppgaver i form av obligatoriske arbeidskrav. Antallet vil variere mellom periodene; også form og innhold. Det vil fremgå av undervisningsplanene hvilke obligatoriske arbeidskrav som må være fullført og godkjent i praksis.

For- og etterarbeid i forbindelse med praksis er en del av praksis og har derfor tilstedeværelsesplikt i tråd med praksis for øvrig.

Vurdering av prosjekt

Prosjektarbeid i grupper som foregår i 4. semester, skal munne ut i en prosjektrapport som skal ha et omfang på 7000-10000 ord. Problemstillingen skal godkjennes, og det gis veiledning inntil 2 timer pr uke i prosjektperioden. Veiledningsforløpet kan avvike noe for studenter som reiser utenlands i prosjektperioden. Prosjektoppgaven har en studieinnsats på 15 studiepoeng, med ca 1000 sider pensum, hvorav 300 sider er selvvalgt. Det er for øvrig utarbeidet egne retningslinjer for prosjektet og prosjektoppgaven. Prosjektoppgaven skal vurderes til bestått/ikke bestått

Vurdering av individuell fordypningsoppgave med muntlig etterprøving

Studenten skal i siste studieår utarbeide en fordypningsoppgave med muntlig etterprøving i et faglig relevant tema. Fordypningsoppgaven skal skrives individuelt og ha et omfang på 6000-7000 ord. Tema vil bli gitt, og det vil bli arrangert seminar i tilknytning til oppgaveskrivingen. Fordypningsoppgaven har en studieinnsats på 15 studiepoeng med ca 900 sider pensum hvorav 300 sider er selvvalgt. Det er for øvrig utarbeidet egne retningslinjer for

² I utarbeidelse av undervisningsplaner kan det bli foretatt endringer i denne oversikten

fordypningsoppgaven.

Fordypningsoppgaven med muntlig etterprøving vil bli vurdert med graderte bokstavkarakterer. Den må være vurdert til E eller bedre for at studenten skal kunne framstille seg til individuell muntlig etterprøving. Ved muntlig etterprøving kan karakteren justeres inntil en karakter opp eller ned.

Avsluttende vurdering - Eksamen

Utdanningen benytter flere eksamensformer; skriftlige skoleeksamener, skriftlig hjemmeeksamen, fordypningsoppgave med muntlig etterprøving og gruppeeksamen.

Oversikt over eksamener i studiet :

Eksamener	Eksamensform	Termin	Studiepoeng	Karakterer
Kurs 1-3	Skriftlig skoleeksamen	I	25.5	A- F
Kurs 4-5	Skriftlig skoleeksamen	II	34.5	A-F
Kurs 7 og 9	Gruppeeksamen	IV	18	Bestått/Ikke bestått
Kurs 6,8,10-12	Skriftlig hjemmeeksamen	IV	42	A-F
	Skriftlig skoleeksamen	IV		A-F
Kurs 13a og b	Praksisstudier	V	30	Bestått/Ikke bestått
Kurs 14-17	Fordypningsoppgave med muntlig etterprøve	VI	30	A-F

STUDIEKVALITET

Utdanningsplan

Ved starten av studiet gjøres det en avtale mellom HiST og studenten om utdanningsplan for å sikre gjensidig og forpliktende samarbeid. Utdanningsplanen inneholder institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og studentens ansvar og forpliktelser overfor institusjonen og medstudentene.

Evaluerings av studiet – kvalitetssikring

Studentene er en viktig ressurs i evaluering og utvikling av studiekvaliteten ved høyskolen og den enkelte utdanning.

Studiet evalueres i samsvar med HiSTs kvalitetssystem. Noen evalueringer foregår på virksomhetsnivå (HiST) og noe på programnivå. På programnivå evalueres hvert kurs muntlig ved kursavslutning. Første studieår avsluttes med et skriftlig spørreskjema, i andre studieår evalueres det med skriftlig spørreskjema ved slutten av hvert semester, og i tredje studieår evalueres ved skriftlig spørreskjema ved slutten av studieåret.

Tre-fire ganger pr semester har studentene avsatt *kullets time* på timeplanen i de perioder

studentene har undervisning på skolen. Det kan kullet ta opp saker til diskusjon og evt. bringe spørsmål videre til kull- og/eller programansvarlig.

To-tre ganger pr semester møter kullets tillitsvalgte med programansvarlig og kullansvarlig, og en gang i semesteret møtes tillitsvalgte fra alle kull med programansvarlig og kullansvarlige for alle kull sammen, for å utveksle erfaringer med studiet, drøfte studiekvalitet og eventuelle forbedringstiltak.

Basisgruppene har faste møter med sin basisgruppelærer, og her foregår mye av den muntlige, ikke formaliserte tilbakemeldingen til studentene, og også tilbakemeldinger fra studentene som kan benyttes mer systematisk i evalueringer.